

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 226-227/2505

กระทรวงการคลัง โดยนายชุมพร นกแก้ว ผู้ว่าราชการจังหวัดแพร่ ผู้รับมอบอำนาจ โจทก์ นายพิมพ์ โสมนัส และอีกสำนวนหนึ่ง จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 420, ป.พ.พ. มาตรา 448, ป.วิ.พ. มาตรา 245, ป.วิ.พ. มาตรา 247

ย่อ / หลักกฎหมาย

(ก) ในกรณีที่ข้าราชการทำผิดฐานละเมิดและต้องใช้ค่าเสียหาย นั้นจะถือว่ากรมหรือกระทรวงเจ้าสังกัดรู้การละเมิดและตัวผู้ต้องรับผิดชอบตั้งแต่วันที่เจ้าหน้าที่เบื้องต้นในกรมหรือกระทรวงเสนอความเห็นหาได้ไม่ต้องนับตั้งแต่วันที่กรมหรือกระทรวงพิจารณาเรื่องราวและความเห็นนั้นแล้ว (ข) เมื่อทรัพย์สินที่ถูกยกยอกอยู่ในอำนาจของกรมซึ่งเป็นนิติบุคคลมีอำนาจฟ้องคดีได้ และกรมที่ว่ามีรู้การละเมิดและตัวผู้จะพึงใช้ค่าสินไหมทดแทนวันใด ต้องเริ่มนับอายุความในวันนั้นเมื่อกรมนี้ไม่ฟ้องคดีละเมิดภายใน 1 ปี ก็ขาดอายุความและเมื่อกรมนี้อยู่ในสังกัดกระทรวงใด กระทรวงนั้นมาฟ้องคดีนี้ภายหลังครบ 1 ปี นับแต่กรมรู้เรื่องดังกล่าวก็ต้องถือว่าขาดอายุความด้วย (ค) โจทก์ฟ้องจำเลยที่ 2 ว่าร่วมละเมิดกับจำเลยที่ 1 แม้จำเลยที่ 2 จะมีได้ฎีกาเมื่อปรากฏว่าคดีขาดอายุความ ศาลฎีกาอาศัยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 245(1), 247 มีอำนาจวินิจฉัยถึงจำเลยที่ 2 ด้วย (ข้อ (ข) วินิจฉัยโดยที่ประชุมใหญ่ ครั้งที่ 2/2505)

คำพิพากษา

คดี 2 สำนวนนี้ ศาลชั้นต้นพิจารณารวมกัน สำนวนแรก ฟ้องว่า เมื่อ 12 มกราคม 2491 ถึง 26 กุมภาพันธ์ 2492 จำเลยเป็นนายอำเภอเมืองแพร่ จงใจประมาทเล่นเล่ออย่างร้ายแรงไม่ปฏิบัติตามระเบียบคำสั่งและข้อบังคับการรับจ่ายและเก็บรักษาเงินเป็นเหตุให้นายภุมมา คิตฉลาด สมุหบัญชี อำเภอเมืองแพร่ยกยอกเงินค่าแสดมป้อกร เงินช่วยบำรุงท้องที่ และเงินค่าภาษีเงินได้รวมหลายพันบาท ต่อมาวันที่ 5 มีนาคม 2497 โจทก์ทราบการละเมิดและเพ่งทราบจำเลยทำละเมิด จึงขอให้จำเลยชดใช้เงินพร้อมทั้งดอกเบี้ย จำเลยต่อสู้ และว่าคดีขาดอายุความ ฟ้องเคลือบคลุม สำนวนที่ 2 โจทก์ฟ้องว่า จำเลยที่ 1 เป็นนายอำเภอเมืองแพร่จำเลยที่ 2 เป็นปลัดอำเภอ จำเลยทั้งสองได้ฝ่าฝืนต่อระเบียบและคำสั่งข้อบังคับเกี่ยวกับการเก็บรักษาเงินของอำเภอ ไม่ควบคุมดูแลสมุหบัญชีให้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบ เป็นเหตุให้นายภุมมา คิตฉลาด ยกยอกเงินภาษีเงินได้ไปหลายหมื่นบาทต่อมาวันที่ 5 มีนาคม 2497 โจทก์ทราบการละเมิดและทราบจำเลยทั้งสองร่วมกระทำละเมิด ขอให้จำเลยทั้งสองร่วมกันใช้เงินดังกล่าวพร้อมทั้งดอกเบี้ย จำเลยที่ 1 ต่อสู้ และว่าคดีขาดอายุความ ฟ้องเคลือบคลุม จำเลยที่ 2 ว่าไม่ต้องรับผิด ฟ้องขาดอายุความ ศาลชั้นต้นงดสืบพยาน พิพากษายกฟ้อง อ้างว่าฟ้องไม่เคลือบคลุมแต่ขาดอายุความแล้ว ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน ศาลฎีกาพิพากษายกให้ศาลชั้นต้นพิจารณาพิพากษาใหม่ ศาลชั้นต้นพิจารณาใหม่แล้วฟังว่าโจทก์รู้ว่าจำเลยทั้งสองต้องรับผิดชอบใช้เงินตั้งแต่วันที่ 27 มกราคม 2497 เป็นอย่างช้า มาฟ้องคดีเกิน 1 ปีแล้ว คดีขาดอายุความให้ยกฟ้องทั้งสองสำนวนโดยไม่ต้องวินิจฉัยประเด็นอื่น ศาลอุทธรณ์พิพากษายกคำพิพากษาศาลชั้นต้น ให้วินิจฉัยประเด็นอื่นด้วย แล้วพิพากษาใหม่ นายพิมพ์ฎีกาทั้ง 2 สำนวนว่า ฟ้องโจทก์ขาดอายุความ ศาลฎีกาเห็นว่า จะถือเอาวันที่เจ้าหน้าที่ในกรมสรรพากรเสนอความเห็นต่ออธิบดีกรมสรรพากรว่า อธิบดีกรมสรรพากรหรือ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้รู้ตัวผู้จะต้องรับผิดชอบใช้เงินรายพิพาทไม่ได้เพราะอธิบดีและรัฐมนตรีดังกล่าวยังมิได้พิจารณาเรื่องราวและความเห็นที่เจ้าหน้าที่เสนอขึ้นไป และเมื่ออธิบดีหรือรัฐมนตรีแล้วแต่กรณีซึ่งเป็นผู้มีอำนาจกระทำการในนามของกรมหรือกระทรวงนั้นยังไม่ทราบก็ถือว่ากรมหรือกระทรวงทราบยังมิได้ คดีนี้ ไม่ปรากฏพยานหลักฐานว่าอธิบดีและรัฐมนตรีดังกล่าวรู้ตัวผู้จะต้องรับผิดชอบก่อนวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2497 ซึ่งเป็นวันที่อธิบดีกรมสรรพากรเสนอบันทึกเรื่องรู้ตัวผู้จะต้องรับผิดชอบใช้เงินต่อกระทรวงการคลัง จึงต้องถือว่าอธิบดีกรมสรรพากรทราบวันนั้น และวันที่ 3 มีนาคม 2497 ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังพิจารณาและสั่งการในเรื่องนี้ เป็นวันที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรู้ตัวผู้จะต้องรับผิดชอบในวันนั้น จำเลยฎีกาว่า จะต้องนับตั้งแต่วันที่อธิบดีกรมสรรพากรรู้ตัวผู้จะต้องรับผิดชอบด้วย เพราะกรมสรรพากรเป็นนิติบุคคล มีอำนาจฟ้องคดีนี้ได้ ศาลฎีกาได้ประชุมใหญ่พิจารณาแล้ว ได้ความว่า ทรัพย์สินที่ถูกยกออกไปเป็นทรัพย์สินที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมสรรพากรซึ่งเป็นนิติบุคคล มีอำนาจที่จะนำคดีขึ้นสู่ศาลได้ ฉะนั้น ถ้ารู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้จะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเกิน 1 ปีแล้ว ไม่ฟ้องร้องคดีก็ขาดอายุความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 448 กรมสรรพากรเป็นส่วนราชการสังกัดกระทรวงการคลัง เมื่อกระทรวงการคลังมาฟ้องภายหลังครบ 1 ปี นับแต่กรมสรรพากรรู้ดังกล่าวก็ต้องถือว่าฟ้องขาดอายุความเช่นเดียวกัน ได้วินิจฉัยแล้วว่า วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2497 กรมสรรพากรได้รู้การละเมิดและตัวผู้จะต้องรับผิดชอบ คดีจึงเริ่มนับอายุความตั้งแต่วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2497 โจทก์ฟ้องสำนวนแรกเมื่อ 4 กุมภาพันธ์ 2498 ยังไม่ถึง 1 ปี ยังไม่ขาดอายุความส่วนสำนวนที่ 2 ฟ้องเมื่อ 25 กุมภาพันธ์ 2498 เกิน 1 ปี ฟ้องคดีนี้จึงขาดอายุความ ส่วนนายเสริม กันกา จำเลยที่ 2 แม้จะมีได้ฎีกา แต่โจทก์ฟ้องว่าจำเลยที่ 2 ร่วมกระทำละเมิดกับจำเลยที่ 1 ฉะนั้น อาศัยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 245(1), 247 ศาลฎีกามีอำนาจวินิจฉัยตลอดถึงจำเลยที่ 2 ด้วย พิพากษาแก้คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ให้ยกฟ้องโจทก์ในสำนวนที่ 2 นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์

องค์คณะ

สอาด นาวิเจริญ · สัญญา ธรรมศักดิ์ · บริรักษ์จรยาวัตร

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/226-227/2505>